... pre občanov obce Vidiná

Vidinské noviny

ročník XII | máj 2018 | číslo 2 | zadarmo

Foto na str.7
STAVANIE MÁJA

DEŇ MATIEK

Byť matkou je životným poslaním, je to vzácny dar, ktorý si zaslúži oslavu v podobe Dňa matiek. Je to oslava materstva, obetavosti a lásky matiek voči svojím deťom. Aj v našej obci sme oslávili tento deň v piatok 11.5.2018. Na slávnosti poďakovali všetkým mamám v obci príhovormi starosta obce Ing. Ján Šupica, riaditeľka MŠ Mgr. Renáta Melicherová. Detí z materskej školy peknými básničkami, tancami rôznych žánrov a pesničkami vyjadrili mamičkám vďačnosť za starostlivosť. Po vystúpení každé dieťa odovzdalo svojej mamičke darček pripravený za pomoci učiteliek. Ďakujeme všetkým, ktorí slávnosť pripravili a zabezpečili jej dôstojný priebeh.

Aj touto cestou chcem vyjadriť svoj obdiv všetkým mamám a zaželal im, aby ich sviatok vydržal v našich mysliach a srdciach nielen v mesiaci máj, ale po celý rok. V mene svojom, poslancov obecného zastupiteľstva a v mene obecného úradu prajem mladým mamičkám, aby si užívali radostí so svojimi detičkami a taktiež mamám skoršie narodeným, aby im ich veľké deti prinášali viac radostí ako starostí.

Text: Ing. Ján Šupica
Foto: M. Janšto

Viac na str.4
VIDINSKÝ KRPEC

VIDINSKÝ KRPEC

CESTA DOMOV

Krásne počasie, sviatočná nálada, vyzdobená sála a iné sprievodné aktivity na námestí priam pozývali občanov na zaujímavé kultúrne podujatie. V sobotu 28.apríla naša dedina žila folklórom. Obec Vidiná ako organizátor podujatia nič nenechala na náhodu. Do programu ponúkla to najlepšie, čo má. Detský folklórny súbor Konôpka, ženský spevácky súbor Vidovenky a folklórny súbor Škorec. Okrem nich sa predstavili detský folklórny súbor Radosť a folklórny súbor Ipeľ z Lučenca a hlavný hosť Univerzitný folklórny súbor Mladosť z B. Bystrice.

Moja a či moja

Vidiná moja, nie si moja,
moja si, no nie rodná,
kvet časom uvädne,
človek však nezabudne.

Na matkin prvý bozk,
rodný dom, prvý krok,
kameň čo odrel kolienko,
susedovo jabĺčko, čo sa nesmelo.

Kamarátov čo rástli sme spolu,
ako chlebové obilie od osevu,
klasy obilné ženci zožali,
my sme sa po svete rozsiali.

Vietor ako páper púpavy,
odvial nás v sveta diaľavy,
mnohí vo Vidinej pristáli,
sťa vtáci v hniezde ustlali.

Pokračovanie básne na str. 7

DETSKÉ IHRISKO JE OPÄŤ AKO NOVÉ

„Pripomínam zajtrajšiu brigádu na detskom ihrisku o 9.00, prineste si náradie, hrable, štetce, dobrú náladu a chuť do roboty. Komu to čas dovolí, radi sa stretneme, niečo urobíme a ešte porozprávame ...“

Bola to sms-ka a zároveň výzva nášho starostu miestnym poslancom na sobotu 14. apríla. Pridali sa oteckovia, mamičky, deti aj mládež. U najmenších nechýbala odvaha pracovať s maliarskym štetcom vôbec po prvý raz. Výsledok spoločného snaženia bol úžasný. Všetky drevené konštrukcie – lavičky, hojdačky, ohrada pieskoviska (s novým pieskom), námornícky domček boli nanovo ošetrené farbami. Pribudli nové závesné hojdačky a čerstvo pokosený trávnik. Dobré nápady sa rodia pri práci. Ihrisko by sa mohlo časom rozšíriť o plochu pre basketbal / minifutbal a pre starších aj nejaké zostavy na posilňovanie. Detské ihrisko sa v blízkej budúcnosti rozšíri o novú zostavu, na zakúpenie ktorej získala grant z Nadácie SPP.

Podáš pomocnú ruku?

text: Marián Jeleň
foto: Miroslav Janšto

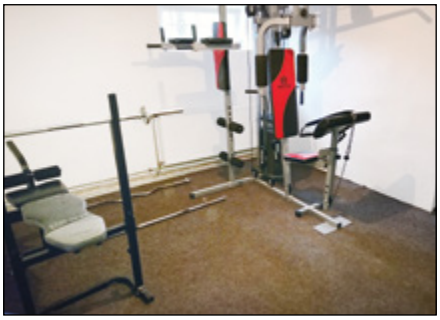

POSILŇOVŇA OTVORENÁ

Už v týchto dňoch je už otvorená obecná posilňovňa. Posilňovňa sa nachádza v priestoroch obecného úradu. Kľúče od posilňovne sú u správcu u p. Kráľa alebo na Obecnom úrade v čase úradných hodín. Prevádzkový poriadok bude zverejnený na stránke www.vidina.sk. Zriadením obecnej posilňovne rozširujeme možnosti využívania voľného času občanov našej obce a aj takýmto spôsobom sa snažíme viesť ľudí, mladých i starších k zdravému životnému štýlu.

Naším zámerom bolo vytvoriť vhodný priestor na športovanie, resp. na zvyšovanie a udržiavanie kondície nielen počas dlhých zimných večerov ale aj v priebehu celého roka.

Touto cestou chceme poprosiť všetkých, ktorý majú doma cvičiace pomôcky a už ich nepoužívajú, môžu ich priniesť a zvýšiť vybavenie posilňovne. Obec v rámci svojich možností bude vybavenie posilňovne dopĺňať a rozširovať. Týmto sa chceme poďakovať pánovi Tomášovi Václavíkovi, ktorý daroval svoje cvičiace náčinie.

OBEC VIDINÁ OPRAVUJE JAMY A VÝTLKY

Obec Vidiná ako správca miestnych komunikácií pristúpila s využitím vlastných pracovných síl k oprave jám a výtlkov na miestnych komunikáciách. Opravy sa budú vykonávať priebežne, podľa poveternostných podmienok. Máme za cieľ opraviť všetky jamy a výtlky, ktoré nám zanechalo zimné obdobie.

Obec Vidiná zároveň vstúpi do rokovania s Banskobystrickou regionálnou správou ciest ohľadom opravy výtlkov na Zvolenskej ulici, ktorej správcom je práve Banskobystrická regionálna správa ciest.

SPOLUPRÁCA S DRUŽOBNOU OBCOU NAPREDUJE

Na pozvanie predstaviteľov družobnej obce Egyházasdengeleg sme sa 24. marca 2018 zúčastnili spoločného rokovania oboch samospráv, výsledkom rokovania bolo podpísanie dohody o spolupráci a partnerstve medzi obcou Vidiná a obcou Egyházasdengeleg pre rok 2018. V dohode sme si stanovili plán spoločných podujatí. Zároveň sme sa dohodli na vytváraní a udržiavaní dlhodobých priateľských vzťahov oboch obcí, uskutočňovaní výmenných akcií medzi občanmi a spoločenskými organizáciami.

Naďalej plánujeme spolupracovať pri výmene skúseností samosprávnych orgánov a vo využívaní prostriedkov Európskej únie - uskutočňovať iniciatívy v rámci partnerstva tak, aby obce neboli spojené len administratívne, ale ako obce živých, sociálnych, ekonomických, kultúrnych a školských záujmov. V závere zmluvy o spolupráci a partnerstve sme obaja starostovia vyjadrili presvedčenie, že uzatvorená dohoda bude podporovaná občanmi oboch obcí a že prinesie pre budúcnosť naplnenie spoločných cieľov v prospech všestranného skvalitnenia života obyvateľov obidvoch partnerov.

Text: Ing. Ján Šupica
Foto: Mgr. art. Miroslav Janšto

Vidinské noviny - občasník. Vydáva Obecný úrad vo Vidinej, zdarma. Zaregistrované na MK SR pod číslom EV 2435/08, číslo:ISSN 1339-5327. IČO: 00649031. DIČ: 2021178852. Adresa vydavateľa: Ulica športová č.1, 985 59 Vidiná. Telefón: 047/4370102. Fax: 047/4511524. E-mail: vidinskenoviny@azet.sk. Web: www.vidina.sk Komisia pre tvorbu a vydávanie Vidinských novín: Marián Jeleň, predseda, Ingrid Bartošová, Eva Gembická, Miroslav Janšto, Marek Macko, IvanaRubintová, Vladimír Ragač, Eva Vilhanová. Distribúcia do domácností obce Vidiná. Tlač: RENO. Grafika: Peter Kollár. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

Vidinský Krpec

HUDOBNO – SCÉNICKÝ PROGRAM

Úvodná scéna bola o páračkách (**Vidovenky**) . Kadečo sa pospomínalo, rozhovor sa krútil okolo múdrej nevesty, ktorá chcela nachovať kuriatka mliekom ich matky. Šklbala perie, ale žiadne cecky nenašla.

NAŠE DETSKÉ HRY

„Zmizli posledné zvyšky snehu čo v tienistých zákutiach odolávali náporu jari. Prívetivé slniečko vysušilo kalužiny na priedomiach i okolo hradskej. Zem bola ešte mäkká, ľahko sa v nej dala urobiť jamka na guľkovanie. Guľky boli veľkým bohatstvom nás chlapcov. Keď sme sa traja – štyria poschádzali, podľa ovisnutých, napchatých „vačkov" bolo jasné, koľko ich asi kto má. Dôležitá pritom bola previerka ich kvality. Podaktorí sa totiž medzi kupenské snažili vpašovať vlastnoručne, z hliny urobené a po usušení vodnými farbami namaľované guľky. Ich špatnú kvalitu prezradil tupý, hlboký zvuk, ak sa s guľkou udieralo o vycerené predné zuby."

Javisko zaplnili chlapci. Na rad prišla hra hádzanie guliek do jamky. Potom ďalšie hry detí na lúke. Piesňami **DFS Konôpka** *„Kukulienka, kde si bola", „Šijeme vrecia, šijeme", „Červený kacheľ, biela pec", „Jedna druhej riekla"* sme sa preniesli do školských lavíc.

ŠKOLA

„Ešte chýbalo pár dní do žatvy, keď mama zavelila, že sa ideme zapísať do školy. Pod pazuchou vzala tohtoročného kohútika, ktorého chytila už predošlý večer za veľkého kriku sliepok. Do druhej ruky vzala škarnicľu s makom, ten len nedávno vycúdila a vysušila. Nezabudla mi pripomenúť, aby som pozdravil pána učiteľa. Aby som tam nestál ako drúk. Ešte pár krokov hore Surdokom a už sme videli učiteľa Strhárskeho. Pekne nás privítal, opýtal sa na roboty a potom mama podávala kohútika. Pán učiteľ otvoril dvierka do kurína. Kohútov tam už bolo dosť. Neboli sme na zápise prví. Keď sme dačo nevedeli, naši sa smiali: „Choj za pána učiteľon, nak ti vráti kohúta."

Prichádzajú letné prázdniny. Na čo by sa deti mohli viac tešiť ako na krásne, dlhé prázdniny! Dni voľnosti, dostatku času na kamarátov, na hry, na dlhý čas zabudnutia na školské knižky a zošity. Počúvame známe detské piesne **DFS Radosť** – *„Šošovička, hrášok, fazuľa", „Zjedzte ma, vlčky, zjedzte", „My sme smelí vojaci".* Šantenie a vyvádzanie bolo potrebné udobrovať narezaním sečky, vyčistením konice, zametením dvora a pod.

Krst knihy vidinskou hlinou.

POSVIACKY

„Bolo treba odbaviť posviacky. Evanjelická prebehla s lepším obedom a večierňou. Ale katolícka posviacka o týždeň pozdejšie, to bolo dačo inšie! Už v sobotu poobede prichádzali do dediny zo všetkých smerov procesie. Všetci sa zhromažďovali na nádvorí, v parku a záhrade kaštieľa. I svetský ruch bol dolu kopcom, až k ceste ku kostolu stavali obchodníci po oboch stranách šiatre. Pre všetkých a hlavne pre deti to bola najväčšia atrakcia „búčóva". Bol tam tovar, aký v dedinských obchodoch nemali. Z kostola ľudia išli rovno do šiatrov a nakupovalo sa."

Javisko sa zmenilo na živý jarmok. Hurhaj, motanica, virvar ako v úli pred vyrojením. Na scéne účinkuje **FS Ipeľ** s novým programom. Dievky pri tanci výskajú a spievajú:

„Ešte sa len štyri týždne prvého marca, išli ženy do Lučenca nakupovať vajcia..."

Dobrú náladu udržujú spievajúce **Vidovenky:** *„Alebo ma vydávajte", „Palenô, palenô, buď pochválenô".*

OD VEĽKEJ NOCI AŽ DO LETA

„S pribúdajúcimi teplejšími dňami bolo roboty stále viac. K starostiam na poli sa hlásili i lúky. Mama zabalila do papiera kus slaniny, do druhého chleba, všetko do váľaničky a do kantičky nabrala čaj. S chrbtovým košom a hrabľami odišla na Šóše. Otec prišiel k ceste, sadol si na skalu a pustil sa do jedla. Mama sa zas pustila do roztriasania nakosenej trávy."

Na scéne opäť **Vidovenky** s piesňami: *„Ja by som hrabala, nemám nakosenô", „Slniečko horúce".*

LETO

„Na Petra, Pavla uschne obiliu koreň, tak sa hovorievalo. A ak koreň uschne, obilie začne dozrievať. V nedeľu sa otec opäť vypravil do polí rozhodnúť, kedy žať. Ráno sme museli vstať skoro. Otec obtočil kapseľu okolo kosiska. Ja som niesol kosák, brat krčah, do ktorého sme až u Helenčíkov nabrali vodu, vraj mali lepšiu ako my. Po ceste išiel Helenčík so ženou tiež do žatvy. „Čože je tebe Jano, ket ste traja chlapi. Do obeda to máte hotovô. Pomáhaj ván Pán Boh." „Pán Boh uslyš, pomáhaj aj ván." Pokosili sme celý rad až k jarčeku, čo oddeľoval Šóše od polí Pod cestou."

Prichádza **FS Škorec** s ukážkou scénického pásma „Dožinky vo Vidinej." V čase žatvy prichádzali na vidinský veľkostatok ženci. Pre nich to bola príležitosť zárobku. Pracovali od v domácich krojoch. Bolo zvykom, že po ukončení prác uvili z obilia veľký veniec, pekne ho manželom Asbóthovcom. Námet má storočnú tradíciu.

Ženci: *„Pán gróf, pani grófka, a či nám dovolíte po ťažkej práci trošku sa zabaviť, zatancovať?"*

Ján Asbóth: *„Milí moji, tvrdo ste pracovali, ešte krajšie ste sa zabávali a tak za vašu celoročnú ťažkú prácu príjmite od nás tento oldomáš."*

PASENIE HUSÍ A KRÁV

„Ale vráťme sa k letným dňom môjho detstva. Po žatve nastal pre nás čas pasenia husí. Pri husiach zostávalo dosť času na hranie. Keď som mal dvanásť rokov, bolo už pre mňa pasenie husí ponižujúce. Hrdinstvom bolo pasenie kráv. V Horných Potokoch podrástla lúka veľmi slabo. Zato sa ju oplatilo spásať. Kamarátov s kravami sa nás zišlo veru dosť."

Javisko sa opäť zaplnilo deťmi – **DFS Konôpka** a spevom: *„Húsky, húsky, poďte domov“, „Čie sú to húsky na tej vode“, „Pri potoku sedela, na kačeny volala“...*

TANEČNÉ ZÁBAVY

„Ani neviem, kto na jar tohto roku po dlhšej dobe zorganizoval tanečnú školu. Kto získal tanečného majstra – táncmeštera, pána Weissa, niekde od Cinobane. Učil nás, ako sa máme držať, chodiť „ako na potešenie“. Miesto počítania nám klepal na buben Jano Koky, ten bol v tej dobe obecným bubeníkom. Koniec výuky vo Vidinej už prebiehal za zvuku Jánových huslí. V sobotu podvečer, deň pred zábavou, ako mnohokrát predtým a ako bývalo i potom, viedla naša cesta do veľkoveskej hory. Nad járkom, ktorý pokračoval do nášho chotára do Potokov, sa zdvíhal pekný, guľatý kopec. Celý pokrytý mladou brezinou. O tie brezy nám išlo. Okolo celého dvora pri Meľove krčme vytvorili súvislý plot so vstupnou bránou na tanečnú zábavu. Keď sme sa v nedeľu vyobliekali a začali schádzať pri krčme, čakal nás vzácny pán tancmajster. On objednal i tú vytúženú kapelu. I keď to neboli cigáni, vykonávať mali to, čo predtým len cigáni, hovorili sme, že to budú bieli cigáni.“

Vieme, ako to dopadlo. Pán Weiss možno nebol zlý učiteľ, len kapela bola nespoľahlivá.

Záver programu patril hlavnému hosťovi – **UFS Mladosť.** Súčasťou jeho kolektívu je aj náš Vidinčan, Richard Tóth, syn Marcely Janštovej, ktorý súbor predstavil.

Nasledovali svadobné piesne z Podpoľania, regrútske z Tekova – pásmo „Pod Levickým zámkom“. Obdivovali sme pôvabné tanečnice, s džbánmi na hlavách, šmrnc tanečníkov, so šabličkou, tanec na stole ... Atmosféra sa stupňovala aj zásluhou šikovných muzikantov. V piesni *„Borievka, borievka“* sa zaskvel cimbal a jeho uchu lahodiace tóny prechádzajúce do rýchlych variácií, čo obecenstvo odmenilo silným potleskom. Aby toho nebolo málo, prišli na rad spevy a tance z Dolnej zeme a potom blok z Horehronia. Veľmi sa páčil tanec Dupák, ktorý dal „zabrať“ doskám na javisku. Diváci si ho dlhým potleskom ešte raz vyžiadali.

Všetci účinkujúci nás príjemne pobavili a potešili. Spomedzi nich zaujal veľký talent, 8 – ročný spevák a heligonkár Matúš Pauer. Jedna myšlienka na koniec. Veľa vecí nás rozdeľuje, ale folklór nás spája. Dovidenia o rok!

text: Marián Jeleň
foto: M. Janšto

VENOVANÉ VÝZNAMNÉMU RODÁKOVI JÁNOVI KOTTMANOVI – JÚDOVE

Vlaňajší ročník folklórneho festivalu bol popretkávaný spomienkami žijúcich pamätníkov obce. Tento rok sa organizátori rozhodli pre oživenie spomienok už nežijúcej osobnosti. Výsledkom snaženia mnohých zaangažovaných ľudí bol hudobno – scénický program zostavený z čítania spomienok Jána Kottmana, prímením Júdove doplnených živým vystúpením folklórnych súborov.

Celý program je možné vidieť cez odkaz na stránke obce Vidiná.

KRST KNIŽOČKY „CESTA DOMOV“

Počas príprav na festival sa obec Vidiná rozhodla sprístupniť spomienky autora v knižnej podobe. Svetlo sveta uzrela pod názvom „Cesta domov“. Slávnostný moment „uvedenia do života“ vykonali autorovi príbuzní: Elena Kottmanová, švagriná, synovci Peter a Igor Kottmanovci - priamo na javisku kultúrneho domu. **Krstilo sa** originálnym spôsobom, domácim prírodným zdrojom – **vidinskou hlinou.**

Elena Kottmanová: *„Milí rodáci, chcem v mene celej rodine Kottmanovej srdečne poďakovať za túto publikáciu, veľmi si toho vážime. Vidiná je našou srdcovou záležitosťou ešte kým sme na tomto svete a radi sa sem vraciame. Ďakujeme.“*

NIEKOĽKO SLOV O AUTOROVI

Vysokoškolský učiteľ a veterinárny chirurg Prof. MVDr., CSc. Ján Kottman, prímením Júdove bol uznávaným odborníkom. Špecializoval sa na očné choroby, telesné vady a ich liečenie u koní a malých zvierat. Ľudovú školu navštevoval vo Vidinej, gymnázium vo Zvolene a Lučenci. Vysokoškolské štúdiá ukončil v Brne, kde ostal pôsobiť až do konca života. Bol človekom výnimočných vlastností a schopností. Významné postavenie v spoločnosti dosiahol vďaka rodine i prostrediu, v ktorých vyrastal, pevnej vôli, pracovitosti ... Dlhé roky uchovával najvzácnejšie spomienky hlboko vo svojom srdci, kým nedospel k rozhodnutiu podeliť sa s nimi. Prežité detstvo i mladosť opísal nezabudnuteľne, ucelene, s ľahkosťou a so všetkými detailami. Ostal po ňom film, ktorý môžeme sledovať v kine spomienok.

Pri všetkej Vašej úcte si to vážime a Vám úprimne „in memoriam“ ĎAKUJEME.

ODKAZ PRE NÁS

Cesta domov je aj návrat domov, ku koreňom, k tradíciám. Je to naplnená túžba stretnúť sa s rodinou, priateľmi, stráviť spoločné chvíle v rodnom domčeku. Ján Kottman – Júdove bol Vidinčanom telom i dušou. Všetko, čo nám zanechal aj my máme udržiavať a zachovávať pre tých, čo prídu po nás. Lebo pravým bohatstvom národa je jeho história a zanechané dedičstvo.

POĎAKOVANIE

Obec v zastúpení starostom a obecným zastupiteľstvom vyjadrujú poďakovanie:

- autorom programu, manželom Janštovcom,
- príbuzným, že prijali pozvanie, poskytli cenný fotografický materiál a boli súčasťou programu
- všetkým účinkujúcim, malým i veľkým
- tým, ktorí priložili ruku k dielu – scéna, brožúrky, spracovanie videozáznamu, sprievodné aktivity, príp. ho podporili akýmkoľvek spôsobom
- hosťom folkloristom za postavenie mája a vytvorenie peknej atmosféry na záver podujatia
- aj vám všetkým, ktorí ste sa zúčastnili

Menia sa časy aj ľudia,
uzatvárajú sa zámky srdca,
vzďaľuje sa človek od človeka,
platí skôr staraj sa sám o seba.

Tak ohrej slnko polia i srdcia,
susedia nech sa k sebe vrátia,
vidina táto nech sa naplní,
Vidiná i ľudia v nej sú šťastní.

Vidiná moja a či moja,
vždy ostane krása tvoja,
ľudia tu žili i vždy budú,
oddaní tebe i svojmu osudu.

Ján Tokár - Oravský

PRIEZVISKO KOTTMAN/KOTMAN
(pokračovanie)

Do polovice 14. storočia existovalo už 70% súčasných novohradkých obcí a miest, čo je vysoký stupeň osídlenia. Po tomto období zostali neosídlené len severné časti stolice pri jej styku so Zvolenskou stolicou. Organizovaná kolonizácia je doložená v druhej polovici 14. storočia na Divínskom panstve a môžeme ju predpokladať i na Fiľakovskom panstve. Ich svedkami sú miestne názvy ako Mýtna (Vámos Lehota), Slaná Lehota (Soos Lehota), Budiná (Buda Lehota), Ružiná (Rosa Lehota), Kotmanová (Kotman Lehota) a i. Nositeľmi tejto kolonizácie bolo domáce obyvateľstvo.

Kotamnovú teda zaožili v druhej polovici 14. storočia šoltýs Kothman a banský správca Guttman, ktorí sú jedna a tá istá osoba. Svedčí o tom veľká podobnosť mien, ich spoločná nemecká proveniencia a založenie obce v oblasti pôsobnosti správcu Guttmana. Obec totiž leží v údolí, ktoré oddeľuje horský hrebeň, ktorému dominuje Strieborná od obce Lovinobaňa. Údaje v literatúre napr. M. Bell uvádza ako jeden z názvov Kutmanova. Tiež niektorí členovia rodu sú i v 18. storočí v matrikách zapísaní ako Gotmanovci. Je vidieť, že podoba tohto mena kolísala, a že záležalo vždy na osobe pisateľa listiny či matriky, ako meno zaznamenal.

Novozaložená obec bola na dnešné podmienky veľmi malá. Tvorilo ju len niekoľko domov. Predstavu o veľkosti Kotmanovej si môžeme urobiť z údaja takmer o 200 rokov mladšieho – zo súpisu poplatníkov tureckého sečianskeho sandžaku z roku 1554. Tento súpis udáva v Kotmanovej 3 rodiny a v rokoch 1562 – 1563 osem daňových poplatníkov. Táto veľkosť obce nie je v tejto dobe nič mimoriadne, veď okolité obce boli zhruba rovnakej veľkosti. Napríklad v roku 1554 mala Vidiná 8 rodín, Tomášove 10, Dobroč 8, Divín 20 a Lučenec 80 rodín.

O osudoch rodu v 15. storočí nemáme žiadne údaje, len v roku 1467 je uvádzaná obec ako mejtok palatína Michala Orsága Guthiho, lebo kráľ Matej Korvín odobral Kotmanovú Deziderovi Lošoncimu pre neveru. Obec je uvádzaná ako Kothmanlehota. V roku 1469 sa uvádza Kotmanová v listinách ako Koczyklehota.

Zo 16. storočia máme cenný údaj o rode z rou 1554, a to v súpise poplatníkov tureckého sečianskeho sandžaku. Je tu uvedený ako hlava rodiny Benedikt Kotman, jeho slobodný syn Imrich a brat Albert. Z roku 1554 máme teda prvý údaj o pôsobení rodu vo Vidinej. Kedy a prečo sa niektorý z členov rodu pravdepodobne v 15. storočí presťahoval do Vidinej nevieme. Môžeme sa len domievať, že to bol úpadok strieborných baní a nepriaznivé prírodné podmienky, v pomerne úzkom horskom údolí pre hospodárenie, ktoré viedli k presunu rodu zhruba o 20 km južnejšie do úrodnej oblasti na okraji Lučenskej kotliny.

Zo 17. storočia máme údaj o rode až z roku 1696, kedy je zaznamenaný ako člen predstavenstva obce Michal Kotman. Až od 18. storočia (1712) máme zachytených jednotlivých príslušníkov rodu a môžeme spoľahlivo zostaviť geneologickú tabuľku rodu až do súčasnosti. Matriky obce Vidiná sú totiž vedené až od roku 1712. Tu máme v roku 1740 zachyteného v matrike zomrelých prvého istého predka sledovanej vetvy rodu Juraja Kotmana. Z uvedeného veku môžeme odvodiť dátum narodenia, a to do roku 1670. Od tohto Juraja môžeme teda sledovať jednotlivých príslušníkov rodu až do súčasnosti.

Záverom teda môžeme konštatovať, že rod Kotmanovcov pôsobí na Slovensku v Novohrade preukázateľne viac ako 600 rokov a pravdepodobne aj dlhšie. Po takmer 450 rokoch rod žije v obci Vidiná, takže patrí k najstarším vidinským rodom. Väčšina príslušníkov rodu boli sedliaci hospodáriaci na svojich gruntoch. Členovia rodu boli opakovane v predstavenstve obce a mnohí z nich boli richtári Vidinej a v urbároch sú obyčajne uvedení na prvých miestach.

Táto práca vznikla vďaka cennej pomoci PhDr. Jána Žiláka CSc. z Banskej Bystrice, pracovníka Štátneho oblastného archívu v Banskej Bystrici, ktorý v matrikách vyhľadal prevažnú väčšinu údajov, mnohokrát dosť nedostupných, pretože údaje o najstarších generáciách sa nachádzajú v archívoch v Maďarsku.

Táto práca obsahuje všetky zistené údaje o najstarších príslušníkoch rodu a od 17. storočia o sledovanej vetve Kottmanovcov. Ostatné vetvy rodu neboli skúmané.

Text: MUDr. Jiří Mašlaň
Preklad: Eva Vilhanová

Ján Kottman-Júdove s najbližšou rodinou.

NAŠE DETI VYSTUPOVALI PRE DÔCHODCOV

Klub dôchodcov nás oslovil, či by sme neprišli potešiť našich dôchodcov na ich výročnú členskú schôdzu. Samozrejme, že sme pozvanie radi prijali a 6. apríla 2018 sme v zasadačke Kultúrneho domu vo Vidinej vystúpili s krátkym programom. Zaspievali, zarecitovali a aj sme zatancovali. Dúfame, že sme aspoň malou čiastkou prispeli k dobrej nálade našich seniorov.

Text: Mgr. Hana Vargová
Foto: Lucia Vilhanová

AKO SME BOLI „V BÁBKOVOM DIVADLE“

Štvrtok 22.marca 2018 sa naša trieda v Materskej škole „U veveričky“ zmenila na bábkové divadlo. Už od rána sme netrpezlivo čakali, kedy to príde. A veru prišiel sám „veľký“ Janko Hraško. Teda neprišiel sám, ale s tetou a ujom bábkohercami, ktorí nám túto krásnu rozprávku na motívy ľudovej rozprávky zahrali. Keby ste počuli, aký smiech sa z našej triedy ozýval, keď Janko Hraško zažíval svoje dobrodružstvá! Bolo to naozaj krásne dopoludnie. Ďakujeme Divadlu z domčeka za pekný zážitok.

Text: Mgr. Hana Vargová
Foto: Lucia Vilhanová

NAŠI PREDŠKOLÁCI V ZÁKLADNEJ ŠKOLE

27. február bol pre našich predškolákov iný deň ako tie ostatné. Po prvýkrát išli na návštevu do „veľkej školy“. A keďže vo Vidinej základnú školu nemáme, nasadli spolu s pani učiteľkami Luckou a Hankou do autobusu a vydali sa do Lučenca hľadať Základnú školu, Haličská cesta 7. Zastali sme pred veľkou budovou, z ktorej sa ozýval krik a smiech. V škole bola práve prestávka, a tak sme sa ponáhľali rýchlo hľadať 1.A triedu, kde nás už netrpezlivo čakali usmiata pani učiteľka Mgr. Zuzana Karpelová a prváci, v ktorých sme spoznali aj našich bývalých škôlkarov - kamarátov. Po zvítaní a zazvonení školského zvončeka sme sa zúčastnili ozajstného vyučovania. Spoločne s prvákmi sme si zopakovali farby, čísla, hľadali známe písmenká, zaspievali a zatancovali, zahrali sme sa pexeso, či hru „na hav“. Pracovali sme všetci spoločne s pracovnými listami a na koniec sme všetci dostali pochvalu a včielku. Riadne sme si triedu a prvákov vyobzerali. A veru bolo sa na čo pozerať, pretože prváci sa toho za pol roka naučili veľmi veľa. Ale ani naši predškoláci sa nedali zahanbiť a ukázali kamarátom, čo všetko už vedia oni. Čas strávený v 1.A triede prešiel prirýchlo a my sme sa museli pobrať naspäť do našej škôlky.

Dúfame, že pre našich predškolákov teraz bude zápis do prvej triedy jednoduchší. Tak ako povedali sami: „Tešíme sa do školy.“ My Vám prajeme, nech Vám toto odhodlanie vydrží čo najdlhšie.

Text: Mgr. Hana Vargová
Foto: Lucia Vilhanová

AKO SME MORENU VYNÁŠALI A JAR PRIVOLÁVALI

Morena, Morena,
kde si prebývala?
Tam hore, na hore,
v tej tmavej komore...

Oteplieva sa, dni sa predlžujú, prebúdza sa jar a zima končí svoju vládu. Príchod najkrajšieho ročného obdobia je u nás spájaný s viacerými ľudovými tradíciami. Jednou z nich je aj vynášanie Moreny. Týmto starým zvykom privolávali naši predkovia životodarnú jar a vyprevádzali z chotára zimu. Túto peknú ľudovú tradíciu si každý rok oživujeme aj my v Materskej škole „U veveričky“. Ľudovými pesničkami, veršíkmi a riekankami viedla naša cesta až k mostu cez potok, kde sme sa s Morenou rozlúčili, tam ju spálili a hodili do vody. To bolo radosti a výskania! Boli sme natešení, že sme sa už zimy konečne zbavili. Spevom sme sa vrátili do materskej školy a tu pokračovali vo veselení. A ako krajšie privítať jarnú vílu „Vesnu“ ako tancom, pesničkami, riekankami a jarnými hrami?

Sme radi, že sa nám darí tento starý pohanský zvyk zachovávať a aj takto ukázať našim deťom, aké zvyky pre nás naši predkovia zanechali. Tak vitaj jar!

Text: Mgr. Hana Vargová
Foto: Vlasta Zvarová

DEŇ ZEME V NAŠEJ MATERSKEJ ŠKOLE

22. apríl je vyhlásený ako Medzinárodný Deň Zeme. Ani my v našej Materskej škole „U veveričky“ sme na tento deň nezabudli. Celý týždeň sa niesol v znamení lesa a ochrany prírody. Pre deti sme vybrali edukačné aktivity zamerané na poznávanie prírody, ochranu prírody a na poznávanie pestrosti života na našej planéte. Týždeň sme zavŕšili spoločnou turistickou vychádzkou do prírody, kde sme spoznávali stromy, kríky, kvety, pozorovali drobný hmyz a rozprávali sa o dôležitosti ochrany prírody.

Aj prostredníctvom takýchto aktivít sa snažíme, aby naše deti neboli ľahostajné k otázkam ochrany prírody a životného prostredia.

Text: Mgr. Hana Vargová
Foto: Lucia Vilhanová

Na námestí v Divíne.

ZO ŽIVOTA KLUBU DÔCHODCOV

Dňa 6.4.2018 sa konala Výročná členská schôdza KD Vidiná.

Deň VČS je pre nás sviatočným dňom, lebo sa zídeme všetci. Našu členskú základňu tvorí 56 členov. Pekne sa vyobliekame, napečieme koláče, prídu nás pozdraviť škôlkari, a toje zvlášť krásne, potom FS Škorec. Nasleduje bilancovanie činnosti klubu. Rok bol bohatý:

- Prezentácia CHKO Cerová vrchovina – Ing. Eva Belanová, chránené územia, prírodné pamiatky, prírodné rezervácie
- Výstava Krojované miniatúry regiónov Slovennska
- Múzeum SNP v Banskej Bystrici, predstavenie G. Dusík: Hrnčiarskky bál
- Narodeniny/meniny, návštevy chorých
- Zdravotnícka osveta Diabetes melitus, MUDr. J. Lupták
- Výstava motýľov – Košice
- Stretnutie klubu Babička Gengeleku - návšteva lučenských múzeí
- Rozlúčka s letom
- Návšteva Gengeleku - prehliadka Grassalkovichovho kaštieľa
- Mesiac úcty k starším a slávnostné posedenie
- Prednáška Spôsob užívania liekov – Mgr. E. Lajtošová
- Divadelné predstavenie N.V.Gogoľ: Ženba.
- Mikulášsky večierok
- Vianočný punč

Oslávenci menín nám pripravujú malé pohostenie, občas si zaspievame, pororozprávame sa. Naše rozhovory sú veľmi obľúbené.

Na VČS prišla aj najstaršia členka pani Oľga Kropáčová a prispela aj diskusným príspevkom. Prijali sme jednu členku.

V roku 2017 opustili naše rady: p. J. Stančík, p. J. Čerpák, p. M. Obročník, p. J. Olšiak.

Na naše zasadnutie prijali pozvanie aj starosta obce, Ing. J.Šupica, ,OZ KROP: p. P. Kropáč, p. M. Macko, p. V. Miadoková – MO MS a p. M. Gilanová. - Klub psoriatikov a atopikov. Všetkým ďakujeme. Ja ďakujem celému Výboru za veľmi dobrú spoluprácu.

Moje poďakovanie patrí p. starostovi za ústretovosť a záujem, poslancovi M. Janštovi a zamestnancom OÚ.

VÝBER Z PLÁNU KD NA ROK 2018

Podstatná časť podujatí sa nebude líšiť od predchádzajúceho roka. Novými budú kúpanie v Rapovciach, návšteva Divína, Zvolena, opekačka na Šomoške a návšteva Haliče s priateľmi z Gengeleku.

Po roku znova do Banskej Bystrice

27.3.2018 sme sa vybrali na predstavenie W. A. Mozarta: Čarovná flauta. Navštívili sme aj stredoslovenské múzeum v Thurzovom dome – Zelenú izbu.

Stredoslovenská klenotnica Novohradu

25.4.2018 návšteva Divína. Múzeum histórie obce Divín, Zichyho kaštieľ, Kostol všetkých svätých, fara najstaršie slnečné hodiny v Novohrade, hrad Divín, Kaplnka sv. Anny.

Foto: Najstaršie slnečné hodiny v Novohrade
Text: Eva Vilhanová

Barokové slnečné hodiny na fare v Divíne.

STAVANIE MÁJA S FOLKLÓRNYM SÚBOROM MLADOSŤ Z BANSKEJ BYSTRICE

POVEĽKONOČNÉ ZAMYSLENIE

Hoci sme už dojedli veľkonočnú šunku a zemiakový šalát, dievčatám aj ženám vyprchala voňavka z vlasov, stojí za zmienku niečo ešte dodať.

Pokiaľ žijeme, vždy máme možnosť vstať z mŕtvych. Ako? Tak, že máme možnosť obrátenia, zmeny, nápravy či pokánia. Vrátiť sa zo smrti do života, od nebytia k bytiu, od nečinnosti k aktivite ... Všetci veriaci kresťania vedia, že na Veľkú noc slávime **zmŕtvychvstanie Ježiša Krista**. Preto sú to najväčšie sviatky kresťanstva. Veď aj **sv. Pavol**, apoštol povedal: „Ak by Ježiš nevstal z mŕtvych, márne by bolo naše kázanie a márna by bola naša viera." To je odrazový mostík. Len v Ježišovi a skrze Neho máme nádej na večný život. Ježiš vstal z hrobu na Veľkonočnú nedeľu ráno, podávajú to v správe o zmŕtvychvstaní všetky štyri Evanjeliá. Preto v tejto Veľkonočnej nedeli majú základ všetky nedele v roku. Nedeľa je **Dies Dominica** – deň, ktorý patrí Pánovi. Preto kresťania už od apoštolských čias stretávali sa každú nedeľu na modlitbách a slávení sv. omše. **Svätiť kresťanské sviatky a nedele by mala byť pre každého veriaceho, bez rozdielu na spoločenské postavenie, normálna vec a samozrejmosť. Iba tak môže prežiť kresťanská kultúra, ak ju sami budeme dodržiavať.** Vieme, že prijať vieru, znamená aj podľa nej žiť. Preto nehľadajme výhovorky, ale radšej spôsoby, žiť svoju vieru ako zmŕtvychvstalí ľudia. V opačnom prípade sme ešte stále v hrobe svojej malej viery a robíme všetko naopak. Nie podľa Krista, ale podľa seba. A tak nás sv. Pavol, apoštol povzbudzuje: „ Bratia, keď ste vstali s Kristom, hľadajte čo je hore a nie, čo je na zemi. Lebo viditeľné je do času, ale neviditeľné naveky." Žiť ako zmŕtvychvstalí ľudia, žiť s Kristom, znamená oblieť si „nového človeka", mať iné poznanie vecí a skutočností, než predtým, keď sme Krista nepoznali. Hovorí sa, že zmena je život. Tak sa skúsme zamyslieť i nad svojím ... , či sa v ňom nedá niečo zmeniť. Ak áno, nebojte sa. Kristus vám určite pomôže, len odvahu. Aj preľaknutým učeníkom to chvíľu trvalo, pokiaľ sa osmelili. Ale Ježiš ich v tom posilňoval: „Nebojte sa, pokoj vám. Prijmite Ducha Svätého. Ja som s vami až do skončenia sveta." A tak sa nakoniec ich viera premenila na radostné ohlasovanie Ježišovej zvesti po celom svete. Nech je to aj pre nás príkladom.

p. Peter Vagaš, SVD

REŠTAUROVANIE JE REHOĽA

Možno nie všetci vieme, že náš spoluobčan Miroslav Janšto je uznávaným odborníkom pri obnovovaní umeleckých diel a pamiatok. V dňoch 5.4. – 7.5.2018 pripravila Novohradská galéria v Lučenci výstavu „Príbeh reštaurovania". Jej cieľom bolo sprostredkovať širokej verejnosti náhľad do zákulisia problematiky reštaurovania. Okrem samotných diel vystavených pred a po obnovení bolo možné sledovať video so špeciálnymi technikami a detailami prác.

Miroslav Janšto sa ako reštaurátor v slobodnom povolaní špecializuje na reštaurovanie nástennej maľby, historickej omietky a muriva v interiéroch a exteriéroch historickej architektúry a tiež na reštaurovanie obrazov na plátne. Za svoju prácu dostal dvakrát Cenu Fénix – Kultúrna pamiatka roka: v roku 2012 za reštaurovanie stredovekých nástenných malieb v presbytériu kostola v Rimavskom Brezove a v roku 2015 za reštaurovanie neologickej synagógy v Lučenci.

Prečo je reštaurovanie také krásne, ale aj náročné? Podľa slov majstra Miroslava ***„obrazy na plátne sa dajú preniesť domov, do ateliéru, ale jednotlivé steny, to už je problém. Pracuje sa „in situ" – v teréne, ďaleko od domova, často krát na lešení a v sťažených podmienkach. Najväčšou odmenou pre mňa je prijatie zreštaurovanej pamiatky verejnosťou, čo bez rodinného zázemia, pochopenia rodiny by bolo ovela ťažšie".***

Jednotlivé diela, na ktorých sa náš autor podieľal, nebudeme rozoberať. Veríme však, že túto zaujímavú výstavu podarí sa „dotiahnúť" aj k nám do Vidinej, lebo to stojí zato.

Milý Mirko, aj my, vidinčania, tešíme sa z tvojich úspechov a ďakujeme ti za prácu, ktorú vykonávaš aj za tú v prospech obce a ľudí v nej žijúcich. Želáme ti veľa zdravia, pokoja a majstrovského ducha pri obnovovaní kultúrneho a historického dedičstva. Aby si svoj dar – jemný estetický cit pre krásu, funkčnosť, zachovanie histórie ... aj naďalej využíval pri zveľaďovaní našej milovanej obce.

Text a foto: Redakcia

POZVÁNKA na MDD

